



Leikkauspolitiikka kantaa hedelmää ehkä jo vuonna 2034

TOUKOKUU 5, 2017 / TURUN YLIOPISTO / 13 COMMENTS



Valtionvarainministeriön oman Kooma-mallin mukaan nykyisen leikkauspolitiikan tulokset näkyvät suurempana kansantulona vasta vuonna 2034 – jos silloinkaan.



Antti Veilahti

Suomalainen, ruotsalainen ja venäläinen huomasivat ilman karneen autojensa renkaista kylmän talven jäljiltä. He lähtivät etsimään ratkaisua pulmaan: Volvokuski otti ylimääräiset reservit käyttöön ja kaasutteli iloisesti huoltoasemalle. Ladalla matkannut joutui puolestaan tyytymään voimansiirtoon liittyviin rakenteellisiin uudistuksiin: hän päätti työntää autonsa pumpulle.

Suomalainen jäi sen sijaan viereiseen risteykseen värkkäämään konepeltinsä alle. Hän säikähti kasvaneita kulutuslukemia ja leikkasi irti yhtä autonsa neljästä sylinteristä. Kun hän vihdoin hilasi itsensä huoltoasemalle, vuosi oli 2034.

Kuulostaapas huonolta vitsiltä! Ikävä kyllä se vain ei ole vitsi: Nokian varassa pyörineen talouden pyörät hiljalleen tyhjenivät vuosina 2008 –2013. Kulutus kasvoi. Yllättäen vuonna 2015 hallitus sai sitten päähänsä, että nyt on leikattava. Ja voi Kekkonen sentään, ei millään juustoraastimella. Vastauksena teollisuuden ongelmiin hallitus on esittänyt julkisen sektorin sopeuttamistarpeeksi jopa kymmenen miljardia euroa. Tässä konkurssissa suurmielenosoitus tai pari ei tunnu missään.

Kyseinen politiikka on saanut monet taloustieteilijät varpailleen. Leikkaukset eivät rapauta ainoastaan olemassa olevia hyvinvointirakenteita, vaan myös kuluttajien ostovoimaa vaikeuttaen entisestään talouden elpymismahdollisuuksia. Miksi valtio on sitten niin vankkumattomasti lähtenyt leikkausten tielle?

Massiivisia leikkauksia on perusteltu vedoten valtionvarainministeriön tietokoneohjelman Kooman tekemiin laskelmiin. Kooma on niin sanottu dynaaminen stokastinen yleisen tasapainon malli – talouden simulaattori, jonka poliittisessa päätöksenteossa saamaa painoarvoa on pohdittu tarkemmin esimerkiksi [Helsingin Sanomissa](#).

Kooman perusteella talouden lisäelvyttämisen vaikutukset jäisivät lyhytaikaisiksi. Vuodesta 2022 eteenpäin talouskasvu asettuisi leikkausten

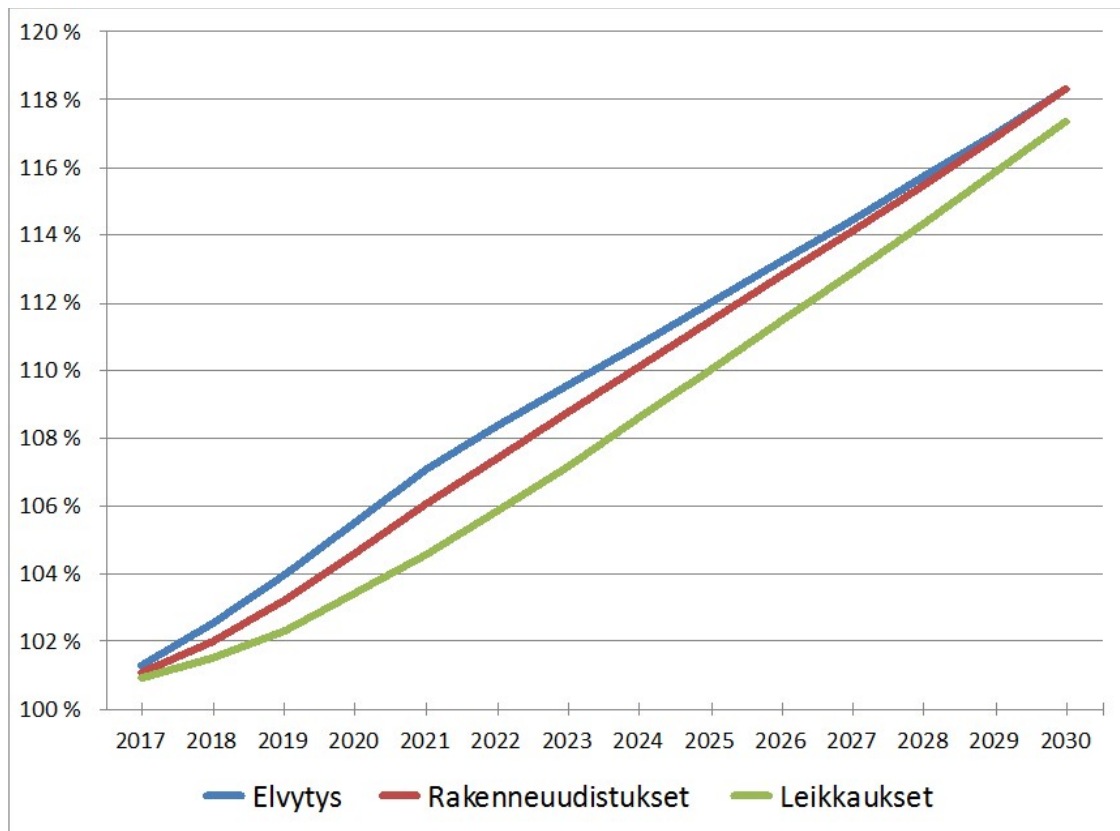
myötä keskimäärin 1,3 prosenttiin, kun elvyttävässä vaihtoehdossa talouskasvu jäisi pitkällä aikavälillä noin 1,1 prosenttiin.

Rakennemuutosten vaikutukset asettuisivat näiden välimaastoon.

Helsingin Sanomien jutussa Aalto-yliopiston taloustieteen professori Pertti Haaparanta kritisoi simulaattoria siitä, ettei se huomioi niin kutsuttuja pitkän aikavälin hystereesi-vaikutuksia. Kuten rakenteelliseksi jäävää työttömyyttä.

Mutta onko leikkauspolitiikka todella mielekästä edes Kooman valossa – siis vaikka talous toimisi kuten simulaattori povaa?

Koomaan liittyvässä julkisessa keskustelussa on jäänyt huomiotta eräs keskeinen ongelma: vaikka oletettaisiin mallin tulosten pitävän paikkansa, ennusteita on tulkittu vain kasvulukemien kautta – ei suhteessa bruttokansantuotteen kokonaisarvoon. Alla oleva kuvio antaa jokseenkin päinvastaisen kuvan siitä, miten Kooma-mallin tuloksia tulisi tulkita verrattuna [Helsingin Sanomissa julkaistuun kuvioon](#). Vaikka ero on oikeastaan vain esitystavassa, sen poliittiset seuraukset ovat merkittäviä.



*Suomen BKT suhteessa vuoden 2016 tasoon eri politiikkavaihtoehtoissa
valtiovarainministeriön Kooma-mallin mukaan*

Keskustelussa on siis sivuutettu se, että jo rakenneuudistusten aiheuttama kuoppa talouskasvuun vuosina 2017–2022 on niin merkittävä, että kansantulo asettuisi samalle tasolle elvytysvaihtoehdon kanssa vasta vuonna 2030. Leikkauspolitiikka sen sijaan saavuttaisi elvytysvaihtoehdon vasta vuonna 2034.

Siis siinä tapauksessa, että malli todella voisi ennustaa näin pitkälle. Luulenpa, että tätä ennen Suomen talous kohtaa uuden taantuman tai pari.

Koko 2020-luvun ajan kansantulo jäisi siis leikkauspolitiikan seurauksena noin 2–3 prosenttia pienemmäksi kuin elvytysvaihtoehdossa. Palkat laahaisivat perässä, samoin verotulot ja työttömyyskorvaukset – puhumattakaan huoltoasemayrittäjien kahvilatuloista.

Suomen nykyinen talouspolitiikka näyttääkin tähtäävän vasta vuoden 2034 jälkeiseen aikaan. Siihen päivään, jolloin suomalaiskuski vihdoon punnertaa itsensä huoltoasemalle. 2020-luvun kansantulo tulee kuitenkin

olemaan erittäin tärkeässä roolissa, jotta työeläkemaksut ja kilpailukyky eivät karkaisi kokonaan käsistä. Vuonna 2030 [Suomen huoltosuhde on koko EU:n huonoin](#).

Tämä tuntuu olevan suurelle osalle päättäjistä pelkkää utopiaa. Kansantaloutta verrataan kotitalouteen ikään kuin tulot ja menot olisivat toisistaan erillisiä, vaikka tosiasiallisesti menoleikkaukset vähentävät kansantuloa – ja heijastuvat jopa historiallisen [alhaisessa syntyvytydessä](#). Toki hallitus käyttää rahoja myös kansantalouden tukemiseksi esimerkiksi korjaamalla teihin liittyvää ‘korjausvelkaa’, mutta erityisesti naisvaltaisille aloille – koulutukseen ja sosiaaliturvaan – on tehty mittavia leikkauksia.

Niukkuuden jakaminen saattaa tuntua kummalliselta maassa, joka on vauraampi kuin koskaan.

Onko kriisissä kyse sittenkin politiikasta ennemmin kuin taloudesta?

Niukkuuden jakaminen saattaa tuntua kummalliselta maassa, joka on vauraampi kuin koskaan, vaikka julkisen talouden tasapaino-ongelmat ovat sinänsä tiedossa. Vielä yllättävämpää on kuitenkin se, miten keskustelu leikkauksista ja velkaantumiskriisistä virisi yhtäkkisesti vieläpä negatiivisten korkojen aikaan, kun vuotta aiemmin Stubbin hallituksen aloittaessa keskustelu oli taka-alalla.

Kun kansallinen kriisitietoisuus oli ajettu sisään vuoden 2015 vaalien alla, leikkaukset aloitettiin heti – kulkematta huoltoaseman kautta. “Älä koskaan anna hyvän kriisin mennä hukkaan”, kuten Winston Churchill aikoinaan totesi. Hallitus olikin oikeassa sen suhteen, että leikkauksilla oli (poliittinen) kiire: tuoreissa kuntavaaleissa Kepun ja Persujen kannatus karkasi kuin helium vappuhuumassa. Äänestäjien usko talouden kriisiin ja kepulaiseen omaantuntoon on selkeästi jo koetuksella.

Ehkä nyt on poliittinen tilaus arvioida uudelleen, onko leikkauksille tarvetta etupainotteisesti vai pitäisikö julkista taloutta sittenkin

tasapainottaa aloittamalla painonpudotus takakontista. Ja nimenomaan takakontista:

elvytyksen tulokset riippuvat siitä, mihin niiden painopiste kohdistetaan.

Euroopan talouskriisiä (2007–2012) koskevassa väitöskirjatutkimuksessani *'Financial' Crises in Europe* ilmeni, että kriisin aikana sosiaaliturvaan, ja erityisesti perusturvaan, tehdyt leikkaukset ovat heikentäneet merkittävästi nuorten työllisyyttä, työmarkkina-asemaa ja hyvinvointia koko Euroopassa. Sen sijaan perinteinen, ei-sosiaalinen elvytys – esimerkiksi teollisuuden tukeminen, rakentaminen ja suora työpaikkojen luonti – on aiheuttanut työmarkkinoille tehottomuutta heikentäen niin ikään erityisesti nuorten näköaloja.

Jos kaasujalka ei anna myöten, menoleikkaukset pitäisi kohdistaa mieluummin perinteiseen miesvaltaisten alojen tekehengitykseen – ei *sosiaaliseen korjausvelkaan*, joka ei näy ainoastaan Hurstin valinnassa vaan yleisenä näköalattomuutena ja epäinnovatiivisuutena. Muuten voi käydä niin, ettei vuonna 2034 ole kovin montaa nuorta pumpaamassa ilmaa Suomen talouden renkaisiin.

Antti Veilahti

kirjoittaja on erikoistutkija Turun yliopiston johtamassa Eriarvoisuuden kaventaminen niukkuuden aikana (TITA) -hankkeessa

Kirjoitus on toteutettu yhteistyössä tiedemedia [Uutistamon](#) kanssa.

Tiede, Tutkimus

◀ ELVYTYS ◀ ERIARVOISUUS ◀ KOULUTUSLEIKKAUKSET ◀ KOULUTUSLEIKKAUS
◀ RAHOITUS ◀ SOSIOLOGIA ◀ TASA-ARVO

13 Comments



Ilari Saarinen

TOUKOKUU 6, 2017 AT 10:27 AM

Hei, olisiko mahdollista saada tietää miten Suomen valtion velka (sekä absoluuttinen että suhteesta bkt:hen) käyttäytyy noilla kolmella tekstissä esitetyllä vaihtoehdolla (elvytys, rakenneuudistukset & leikkaukset)?

[REPLY](#)



Antti Veilahti

TOUKOKUU 7, 2017 AT 7:37 PM

Hei, kiitos kommentista. Tarkkojen arvioiden saaminen vaatisi VM:n mallien käyttöä. Joka tapauksessa julkinen velka on varsin merkityksetön verrattuna julkisen talouden kokonaisvastuisiin (esim. eläkkeet). Ehkä olisi parempi mallintaa näitä vastuita. On vaikea nähdä, miten leikkauspolitiikan työllisyysvaikutukset vähentäisivät niitä. Korkeampi kansantulo ja suotuisa palkkakehitys toki nostaisivat esim. eläkevastuita (ja tuloja), mutta näihin tulisi vastata eläkepolitiikan keinoin mieluummin kuin taloutta tarkoituksellisesti näivettämällä.

Mitä tulee julkiseen velkaan, se oli 63,6 % BKT:n arvosta vuoden 2016 lopussa. Se on varsin maltillinen arvo verrattuna EU:n 83,5 %:n tai esimerkiksi Yhdysvaltojen yli 100 %:n. Siellä työttömyys on vain noin puolet Suomen vastaavasta ja talous kasvaa. Julkisella talouspolitiikalla Suomessa, kuten koko EU:ssa, on tällä hetkellä jopa deflatorinen vaikutus. Ja vaikka esim. Ruotsissa julkinen velka on alempi kuin Suomessa, siellä

kansantalouden kokonaisvelka (ml. yksityiset velat) on huomattavasti suurempi. Juuri julkista velkaa ei pitäisi pelätä talouskasvun kustannuksella nyt, kun valtio saisi lainaa lähes nollakoroilla useiksi vuosikymmeniksi. Sosiaalinen korjausvelka sen sijaan kasvaa korkoa koko ajan.

[REPLY](#)



Kati Peltola

TOUKOKUU 8, 2017 AT 11:32 AM

Harvinaisen selväkielistä tekstiä. Kiitos tästä.

[REPLY](#)



Tauno R

TOUKOKUU 9, 2017 AT 1:04 PM

Kysymys siitä, miten nämä eri vaihtoehdot (elvytys, rakenneuudistukset, leikkaus) vaikuttavat valtion velkaan, on hyvinkin tarpeellinen. Etenkin, kun blogin kirjoittaja sanoo, että ”Luulenpa, että tätä ennen (v. 2034, eli seuraavan 17v aikana) Suomen talous kohtaa uuden taantumaa tai pari.”

Jos tiedossa on pari taantumaa ei-niin-kaukaisessa tulevaisuudessa ja velka kasvaa jo nyt tätä tahtia, niin elvytysvara lienee silloin aika heikko.

Kaikille niille, jotka iloitsevat negatiivisista koroista, tulisi muistuttaa, että mikäli negatiivisilla tai nollakoroilla halutaan tehdä investointeja, niiden pitäisi maksaa itsensä takaisin valtion kassaan siihen mennessä, kun velat joudutaan uusimaan (roll over). Muuten ne saatetaan joutua uusimaan todella paljon kovemmillä koroilla. Silloin edessä olisi taas ikäviä leikkauksia.

Jos näitä investointeja on tiedossa, niin saa toki esittää. Itse olen tietenkin tuottoisien ja varmojen investointien kannalla. Sellaiset ovat vain hieman harvassa. Ja selvyyden vuoksi, en puhu siis siitä, että ne nostaisivat pelkästään BKT:ta, vaan että ne oikeasti maksaisivat

itsensä takaisin valtion kirstuun, jolla sitten lainat maksetaan myös pois. Tulee mieleen Trumpin veronalennukset, mutta vain suomalaisten investointien muodossa.

Siitä olen ehdottomasti samaa mieltä, että tulevat vastuut tulisi ottaa velan lisäksi huomioon nykyistä paremmin julkisessa keskustelussa. Myös ne ovat julkiselle taloudelle rasitteena tulevaisuudessa. Heikon huoltosuhteen valossa tilanne näyttää ongelmalliselta, joten niiden rakenneuudistusten kanssa olisi syytä päästä eteenpäin mielellään pikapuoliin.

”Suomen nykyinen talouspolitiikka näyttääkin tähtäävän vasta vuoden 2034 jälkeiseen aikaan.” Tämähän on vain positiivinen asia, että kerrankin suostutaan katsomaan pidemmälle kuin parin vuoden päähän. Vaikka sitten tuloksena olisikin kannatuksen lasku kuntavaaleissa, kuten ”helium vappuhuumassa”.

Ruotsalainen Volvo-kuski on muuten tehnyt rakenneuudistuksia jo aikoja sitten. Lada-kuskikin tekee parhaillaan. Soisi saman tapahtuvan suomalaiselle rallikuskillekin.

REPLY



Antti Veilahti

TOUKOKUU 10, 2017 AT 7:27 AM

Kiitos kommentistasi. Olen samaa mieltä kanssasi siitä, että elvytykseen laitettavien rahojen on tuettava kansantaloutta. Opetusministeriön laskelmien mukaan yksi syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle menetettyinä tuloina noin 1,2 miljoonaa euroa (<http://www.is.fi/taloussanomat/omara/raha/art-2000001708425.html>). Suomi maksaa yhä korkoa viime laman aikana tehtyjen leikkausten vuoksi. Nyt valtionvelkaa kurotaan umpeen sosiaalisen korjausvelan kustannuksella.

Ymmärrän toki, että velka huolestuttaa suomalaisia. Täkäläisen talousetiikan tähden ehkä vielä enemmän kuin

monia muita eurooppalaisia. Keskittyminen valtion rahalliseen velkaan on kuitenkin silmänkääntötemppe, jolla julkisen talouden muut vastuut – jotka niin ikään tulevat joskus maksettaviksi – jätetään huomiotta.

On mielestäni surullista, että suomalaisessa keskustelussa investointeina nähdään lähinnä teidenrakentamiseen ja teknologiateollisuuteen liittyvät investoinnit – eivät panostukset hyvinvointiin ja sosiaaliturvaan. Molempia tarvitaan: ei ole järkevä ratkaisu vastata yhden toimialan epäonnistuneisiin investointeihin leikkaamalla sitä, mikä toimii. Pohjoismainen hyvinvointivaltio on ollut yksi 1900-luvun suurista innovaatioista, jonka ansiosta pohjoismaat ovat nousseet maailman huipulle.

Tällä hetkellä Suomen valtion 30 vuoden joukkovelkakirjojen korot ovat noin 3 %. Vuosi sitten, kun leikkauksia kilvan toteutettiin, korko oli vain 1,25 %. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka korkotaso nousisikin, Suomen ei tarvitsisi tästä lainasta maksaa korkeampaa korkoa kuin vasta vuoden 2046 jälkeen. Tuhannen euron investoinnista olisi saatava tuottoa 450 euroa seuraavan kolmen kymmenen vuoden aikana, jotta velka voitaisiin maksaa silloin takaisin.

Yksittäisen lapsen pitkäkin terapia kannattaisi, jos se auttaisi kyseistä henkilöä työllistymään edes yhdeksi vuodeksi. Kaikkiin lapsiin ja nuoriin kannattaisi investoida miljardi euroa, jos se estäisi 375 lasta tai nuorta syrjäytymästä. Muutaman tuhannen syrjäytymisriskissä olevan nuoren pitäminen kiinni taloudessa taas tarkoittaisi lähes koko kestävyysvajeen kuromista umpeen – tai ainakin sitä, ettei kestävyysvajetta entisestään kasvatettaisi.

On toki ongelmallista rinnastaa julkinen talous tai koko kansantalous tällä tavalla mikrotason taloudellisiin toimijoihin. Nykykeskusteluissa valtio ja kunnat nähdään yhä useammin kuin yrityksinä, jotka investoivat kasvattaakseen tulevia verotulojaan sen sijaan, että ne tarjoaisivat koko

kansantaloutta tukevia julkishyödykkeitä. Kansantalous ei kuitenkaan ole yksittäinen toimija, vaan monimutkaisempi järjestelmä. Esimerkiksi syrjäytyneen nuoren terveydenhoitokulut voivat kasvaa jopa 170 000 euroon, mikä takaa työpaikkoja terveydenhuoltoon (<http://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002803236.html>). Kysymys on ennemmin siitä, millainen taloudellinen toiminta kasvattaa tai turvaa kansantulon tasoa pitkällä aikavälillä.

Toivottavasti veikkaukseni tulevasta taantumista menee metsään. Nykyisellä leikkaustahdilla ja sitä seuraavilla sosiaalisilla ongelmilla seuraava taantuma tulee kuitenkin ennemmin kuin myöhemmin. Hallituksen toiveista huolimatta tulevaisuus on tuskin kovin ruusuinen vuoden 2034 jälkeenkään, jos nykypolitiikka jatkuu.

90-luvun laman aikaan volvokuskin velanotolle muuten naurettiin. Eikä se sitä ikinä takaisin maksanutkaan. Julkisen velan suhteellinen määrä pienenee, kunhan pitkällä aikavälillä BKT:n kasvu ylittää velan kasvun. Kuten Ruotsissa.

REPLY



Tauno R

TOUKOKUU 10, 2017 AT 9:41 AM

Vastuut on otettava huomioon. Tästä olen siis ehdottomasti samaa mieltä. Meillä kasvaa velka, minkä lisäksi meillä on todella paljon vastuuta ja hyvinvointilupauksia katettavana. Nekin tuntuvat kasvavan vuosi vuodelta uusien poliitikkojen lupausten ja julkisen sektorin kasvun myötä.

Mielestäni velasta puhumisella ei kuitenkaan koeteta siirtää puhetta pois vastuista. Vastuita koetetaan ottaa huomioon kestävyysvaje-laskelmissa. Usein kestävyysvajeesta puhuminenkin tosin tuomitaan täällä jostain syystä. Ikään kuin se olisi jokin ilkeä

salaliitto, jolla perustellaan leikkauksia ja ikäviä rakenneuudistuksia.

—

Mutta siitäkin ollaan siis samaa mieltä, että ei ole se ja sama miten elvytysseurot käytetään. Sen takia tällaiset projisoinnit, jossa kerrotaan miten elvyttäminen tuo BKT:ta vuosien varrella määrittelemättä mitä elvytystä harrastetaan, ovatkin aina hieman ongelmallisia. (Siis sen lisäksi, että niissä ei huomioida vaikutuksia valtion kassaan.)

Elvytys tuottaa pidemmän päälle vain, jos eurot on suunnattu tuottaviin investointeihin. Tuottavat investoinnit kannattaa tehdä puolestaan aina, joten niistä puhuminen elvytyksenä ei ole oikein järkevää.

Investointien tuottavuuslaskelmat voivat silti muuttua tuottavammiksi silloin, kun on tarjolla lainaa halvemmalla korolla, tai jos on tarjolla halvempaa työvoimaa, esim. suuremman työttömyyden aikana. Halvempi tarkoittaa tässä tapauksessa siis myös sitä, että ei tarvitse maksaa ko. työntekijöille työttömyyskorvausta, sen lisäksi, että työttömyyden aikana palkat yleensä laskevat. Jos kyse siis edes on fyysisestä investoinnista, kuten homekoulun korjaamisesta.

Edellä mainittu on mielestäni hyvä syy tehdä julkisia investointeja huonona aikana. Kai sitä voisi kutsua elvytykseksi, sillä se osuu automaattisesti siihen kohtaan, kun muuten menee huonosti.

En tiedä, nähdäänkö suomalaisessa keskustelussa investoinnit kuitenkaan pelkästään fyysisinä rakennuksina. Itse uskoisin, että ei. En ainakaan itse näe sitä niin. Monesti yhteiskunnan investoinnit ovat

usein juuri koulutukseen ym. Ehkä fyysiset investoinnit on helpommin ymmärrettäviä (homekoulujen korjaaminen), joten niitä käytetään usein esimerkkinä (kuten minä yllä).

Siitäkin ollaan samaa mieltä, että ei pidä leikata sitä mikä toimii. Jälleen kysymys on siitä, että mikä toimii.

Toimiiko meidän passivoiva työttömyysturva kannustinloukkuineen? Kenties sitä muokkaamalla saadaan ihmisiä enemmän töihin ja kallista syrjäytymistä pienemmäksi. Samalla, kun tehdään vielä yrityksille palkkaamisesta kannattavampaa, niin ollaan jo hyvässä vauhdissa. Mutta nämä ovat siis niitä rakenneuudistuksia. Ei elvytystä tai leikkaamista.

”Tällä hetkellä Suomen valtion 30 vuoden joukkovelkakirjojen korot ovat noin 3 %. Vuosi sitten, kun leikkauksia kilvan toteutettiin, korko oli vain 1,25 %. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka korkotaso nousisikin, Suomen ei tarvitsisi tästä lainasta maksaa korkeampaa korkoa kuin vasta vuoden 2046 jälkeen. Tuhannen euron investoinnista olisi saatava tuottoa 450 euroa seuraavan kolmen kymmenen vuoden aikana, jotta velka voitaisiin maksaa silloin takaisin.”

Tämä oli juuri se pointti mitä hain aiemmin, kun kirjoitin, että siinä vaiheessa kun lainat uusitaan (esim 30v päästä), niin investointien pitäisi olla tuottaneet kassaan rahaa pääoman + korkojen verran. Muuten saatetaan olla tilanteessa, että 30v päästä, jos korot ovat esim. 90-luvun tasolla (kuka tietää mihin korot menee 30v aikana), niin maksetaan nykyisestä velan kasvattamisesta isoa hintaa.

Sen takia nykyisellä velalla on saatava jotain järkevää aikaan. Muuten joudutaan leikkaamaan isosti. Ei ole kuitenkaan selvää, että kaikki investoinnit saavat edes

pääoma katettua. Tämän takia puhuminen pelkästä elvytyksestä ei ole mielestäni järkevää.

Tämän hetken alijäämät vaikuttavat rakenteellisilta, eikä miltään keynesiläisen suhdannekuopan aiheuttamilta. Rakenteelliset alijäämät tarkoittavat, että meidän kaikki aiemmat tehdyt investoinnit eivät ole tuottavia. Muuten ei rakenteellista alijäämää synny.

—

Minun mielestäni nykyään toivotetaan puolestaan todella paljon sitä, että kansantaloutta ei voi ajatella kuin yrityksen taloutta :). Tämä johtaa juuri siihen, että ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota investointeihin, vaan tällainen crude keynesian elvytys nostaa päätään.

Tällainen puhe myös jättää taka-alalle helposti juuri sen, että investointien pitää tuottaa kassaankin kolikkoja, eikä vain nostaa BKT:ta hetkellisesti. Julkishyödykkeet on rahoitettava jotenkin, muuten ne eivät ole kestäväällä pohjalla.

Mutta siinä olen tietenkin samaa mieltä, että valtion lopullinen tehtävä ei ole maksimoida oman pankkitilin saldoa, vaan tuottaa haluttuja palveluita kansalaisille (miehellään mahdollisimman tehokkaasti).

Lopulta ainoa asia, mikä merkitsee pidemmällä ajalla myös koko kansantalouden tasolla, on tuottavuus (järkevät investoinnit). Sama asia merkitsee myös yrityksillä ja yksityisillä ihmisillä. Tavoitteet voivat olla silti erilaiset ihmisillä, yrityksillä ja valtiolla, samoin tuottavuuslaskelmissa otetaan eri asioita huomioon.

”Toivottavasti veikkaukseni tulevista taantumista menee metsään. Nykyisellä leikkaustahdilla ja sitä

seuraavilla sosiaalisilla ongelmilla seuraava taantuma tulee kuitenkin ennemmin kuin myöhemmin.

Hallituksen toiveista huolimatta tulevaisuus on tuskin kovin ruusuinen vuoden 2034 jälkeenkään, jos nykypolitiikka jatkuu.”

Taantumaa ei tietenkään kukaan toivo, mutta business cycle on toistunut aika yllättävän tarkasti tasaisin väliajoin niin pitkään kuin sitä on edes pystytty mittaamaan, riippumatta leikkauksista ym. Taantuma luultavasti tulee ja siihen pitäisi varautua.

Itse asiassa tämä on keynesiläisen elvytyksen se pointti, mikä unohtuu usein. Silloin, kun ei olla suhdannekuopassa, pitäisi kerätä varantoja, mitä voidaan sitten käyttää, kun uusi suhdannekuoppa tulee.

Meillä on siis tällä hetkellä mielestäni rakenteellisia ongelmia, ei kymmenen vuoden suhdannekuoppa. Tämän takia ensi taantumaa pelätäänkin nyt enemmän ja toimenpiteitä vaaditaan nykyisen korjaamiseksi.

Tämä keynesiläisyyden toisen puolen unohtaminen onkin se, mikä minua hieman pelottaa. Elvyttäminen on aina kiva lääke tarjota, kun menee huonosti, ja sitten hyvinä aikoina mentaliteetti on enemmänkin se, että nythän meillä on varaa tarjota kaikenlaisia palveluita lisää, kun menee näin hyvin.

En tiedä naurettiinko Volvo-kuskin velanotolle ja jos naurettiin, niin oliko se järkevää. Volvo-kuski ilmeisesti sai velalla jotain järkevää sitten aikaan, joka kasvatti BKT:ta vauhdikkaasti.

—

Tulipa hieman pitkä kirjoitus. Toivottavasti jaksot lukea sen ja julkaisette sen, vaikka et siihen vastata jaksaisi 😊

REPLY



Antti Veilahti

TOUKOKUU 10, 2017 AT 7:22 PM

Kiitos vielä kaikille uudelleen erittäin antoisista kommentteista. Tarkennuksena olen siis esittänyt VM:n, en omia arvioitani elvytyksen vaikutuksesta. Ideat elvytyksen parhaasta mahdollisesta kohdentamisesta kannattaa lähettää suoraan VM:n. 😊

Valitettavasti julkisen sektorin track record suorien investointien suhteen ei ole kuitenkaan kovin hyvä (vrt. suunnitelmataloudet) eivätkä teollisuuden tekehengittäminen tai enemmän tai vähemmän passivoivat yritystuet tee tässä poikkeusta. Ehkä niiden vuoksi suomalaiset innovaatiot ja vienti kohdistuvat hyvin kapealle sektorille. On erikoinen päättelyketju, että sen takia hyvinvointia olisi leikattava (sehän kaventaa tätä sektoria entisestään). Taustalla vallinnee merkantilistinen usko siihen, että talous perustuu vientiin eikä toimiviin sisämarkkinoihin (kuten naapurimaan vaate-, huonekalu- ja viihdeteollisuus, jotka vasta sisämarkkinoiden kautta ovat kasvaneet menestyviksi vientituotteiksi).

Sen sijaan ajatus työttömyyskorvauksen 'passivoivasta' vaikutuksesta on myytti, joka ei pohjaudu empiiriseen tutkimukseen. Oma suositukseni 'sosiaalisesta' elvytyksestä perustuu kansainvälisiin vertailuihin, jotka eivät tue tulkintaa sosiaaliturvan passivoivasta vaikutuksesta.

Sosiaaliturvaan liittyvä 'passivointi'-diskurssi kuitenkin tuottaa tietynlaista ihmiskuvaa ja subjektivoi työvoimaa itsessään negatiivisena toimijana. Sen sijaan esimerkiksi Esping-Andersenin hyvinvointivaltioteorialle keskeinen käsite työn 'dekommodifikaatiosta' pitää sisällään ajatuksen siitä, että työttömyysturva voidaan nähdä työvoiman turvana: se takaa

paremmat neuvotteluasemat. Jos kannustinloukkuja syntyy, ehkä palkat ovat liian alhaalla tai työ muuten liiaksi prekarisoitunut? Miksi syyttää työn tekijää eikä työnantajia tai epätasapainossa olevia työmarkkinoita?

Robert Castelin mukaan työn ja vapautuksen (sosiaaliturva) ongelmat ovat kilpailleet koko länsimaisen taloushistorian ajan.

Työn kommodifioituminen (ja 'palkkamaltti') johti 1800-luvun lopulla historiallisen korkeaan eriarvoisuuteen ja epävakauteen – tasolle, joka on nyt kaikkein vähiten kehittyneissä talouksissa (GINI jopa .60). Pohjoismaisilla hyvinvointivaltiolla sen sijaan on pitkä, valoisa ja aktiivinen historia maailmantalouden huipulla. Miksi hyvinvointivaltio nyt yhtäkkiä olisi muuttunut passivoivaksi?

[REPLY](#)



Tauno R

TOUKOKUU 11, 2017 AT 10:34 AM

Kiitos myös vastauksista sinulle!

Toki ymmärsin, että luvut ovat VM:ltä. Tätä blogia on kuitenkin jaettu twitterissä antaen ymmärtää, että elvytys olisi se oikea vaihtoehto Suomelle, joten kirjoitin omat vastaukseni suoraan tähän blogi-tekstin alle, jos joku vaikka sattuisi lukemaan ne blogin jälkeen.

Koetin muutenkin hahmotella enemmän ajatusmaailmaa siitä, miten elvytyksestä tulisi ajatella. En niinkään ehdottaa elvytyskohteita.

Yritystuet voi minunkin puolestani lähtökohtaisesti poistaa ja julkisen sektorin track recordista suunnitelmatalouksissa olen samaa mieltä. En tiedä puhummeko täysin samasta asiasta kuitenkaan, kun puhumme investoinneista. Esimerkiksi koulutuksen rahoittaminen on investointi. Monet ovat sitä mieltä, että hyvä sellainen.

En tiedä myöskään, mitä haet merkantilismilla tässä vastauksessa. Jos kyseessä on kommentti minun viesteihini, niin en ymmärrä mihin kohtaan sillä viittaa.

Termi ”hyvinvoinnin leikkaaminen” on kanssa outo. Hyvinvointi on varmasti tavoitteena meillä jokaisella, eikä sitä kukaan halua tietenkään leikata. On kuitenkin olemassa tietynlaisia budjettirajoitteita ym., joiden puitteissa täytyy toimia. Ehkä en ymmärrä, mitä tarkoitat hyvinvoinnin leikkaamisella.

—

Meillä on jo vuosikymmeniä puhuttu kannustinloukuista. Jotkut jättävät ottamatta työtä vastaan, koska on kannattavampaa olla työtön. Muuten tuet laskevat. Kyllä tällä hieman passivoiva vaikutus on.

[REPLY](#)



Antti Veilahti

TOUKOKUU 12, 2017 AT 10:41 AM

Kiitos Tuomo, elvytys on joka tapauksessa VM:n laskelmien mukaan oikea ratkaisu, joten ihan oikein twitter on asian ilmaissut. Eläkkeitä lukuunottamatta lähes kaikista sosiaaliturvan muodoista on leikattu (indeksijäädytykset, lapsilisät, kasvatetut päiväkotiryhmät, subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta osittainen luopuminen, opintotuet, ansiosidonnainen, aikuiskoulutustuki; huom. koulutusta itsessään ei yleensä lasketa sosiaaliturvaksi, mutta sieltä on leikattu urakalla).

Merkantilismilla viitaan ”kassaan kolikkoja” –ajatteluun sen sijaan, että painotettaisiin BKT:ta. Myös VM:ssä tunnutaan painottavan vientiä sisämarkkinoiden sijaan, ikään kuin pitäisi saada ulkomailta euroja suomalaisten kulutettavaksi.

Sosiaaliturvan leikkaukset kuitenkin näivettävät sisämarkkinoita: saadut tulonsiirrot menevät valtaosin suoraan kulutukseen (mm.

ruoka, palvelut, asuminen). Tunnut ajattelevan taloutta lähinnä tuotanto-puolen kautta (viitaten investointilaskelmiisi). Perustelin aiemmin, miksi myös tuotantopuoli kärsii hyvinvointiin kohdistuvista leikkauksista.

En kuitenkaan usko valtion kykyyn tehdä investointilaskelmia ja menestyä yrityksenä, joka voisi paikata Nokian mentävän reiän. Julkisen sektorin tulisi panostaa sellaisiin 'sosiaalisiin' investointeihin, innovaatioihin ja hyödykkeisiin kuten hyvinvointivaltioon. Tällä taattaisiin parhaat edellytykset työpaikkojen syntymiseen. Hyvinvointivaltiota ei aina voi, eikä pitäisi, perustella suorilla mikrotason tuottavuuslaskelmilla, mutta taloushistoriassa se on osoittautunut menestykseksi. Työttömyyskorvaukset muuttuivat 'passivoiviksi' vasta 1990-luvun laman myötä. Suosittelen perehtymään em. alan kirjallisuuteen.

Edes mikrotalouden näkökulmasta budjettihuolet eivät tietenkään ratkea, jos leikkaukset aiheuttavat syrjäytymistä ja laskevat verotuloja. Mainitsemasi 'budjettirajoitteet' tuntuvat tekaistulta, kun valtio samalla laskee tuloverotusta. Esim. suurituloisten veronalennuksista vain pieni osa menee kulutukseen tai suomalaisiin investointeihin. Se, miten 'budjettirajoitteet' artikuloidaan suhteessa eri tuloryhmiin (eli kenen on joustettava 'budjettirajoitteiden' nimissä) ei ole taloudellista pakkoa vaan politiikkaa.

Nykytilanteessa ei ole järkeä syyttää työttömiä työpaikkojen puutteesta. Suomessa on Tilastokeskuksen mukaan noin 30 000 avointa työpaikkaa ja 260 000 työtöntä. Pitkäaikaistyöttömien määrä lähestyy lamavuosien tasoa. Suurin osa työttömistä haluaisi töitä. Suurin osa heistä, jotka eivät 'halua', kärsivät erilaisista ongelmista (esim. mielenterveys, päihteet). Ja suurinta osaa pitkäaikaistyöttömistä eivät työnantajat halua palkata.

Taustalla on mm. luokkaeroja. Nykyinen aktiivinen työmarkkinapolitiikka on räätälöity hyvin pitkälle keskiluokkaisesta näkökulmasta. Tosin jotkut keskiluokkaiset haluavat odottaa muutaman kuukauden saadakseen paremmin koulutustaan vastaavaa työtä, ja itse asiassa se on omiaan lisäämään työmarkkinoiden

tehokkuutta. Nyt Suomeen kuitenkin lanseerataan lisää 1990-luvulla muotiin tulleita aktiivisia työmarkkinapolitiikkoja. Väikkärini mukaan ne eivät hyödytä edes keskiluokkaa.

Hallitus on muuten leikannut runsaasti työvoimapalveluista. Ehkä kaikki hallituksessa eivät edes halua työttömien työllistyvän, vaan, kuten itsekin totesit, tavoitteena on palkkojen alentaminen. Ajatus tällaisesta 'sisäisestä devalvaatiosta' oli vallalla taloustieteilijöiden piirissä 2000-luvun alussa, mutta sittemmin sisäistä devalvaatiota on alettu pitää taloudellisena itsemurhana. Toivotan hallitukselle onnea heidän valitsemallaan tiellä.

[REPLY](#)



Tauno R

TOUKOKUU 13, 2017 AT 10:04 AM

Anssi, sinä kritisoit VM:n laskelmia siitä, että ne katsovat vain BKT:n vuosittaisia muutosprosentteja. Haluaisit niiden katsovan BKT:n absoluuttista tasoa verrattuna lähtövuoteen. Minä taas olen sitä mieltä, että tämäkään ei riitä, vaan pitää ottaa huomioon myös eri vaihtoehtojen vaikutukset valtiontalouteen. Sitä tarkoitin, kun puhuin "kassan kolikoista". En siis tarkoittanut merkantilismia.

Velkarahalla voi nostaa BKT:ta jonkin aikaa kerroinvaikutuksineen. Jos valtiolta loppuu kuitenkin pidemmän päälle rahat, on edessä vähemmän ihanat ajat. Kun valtiontaloutta joudutaan sopeuttamaan, voi odottaa BKT:n laskevan – kerroinvaikutuksilla lisättynä. Tämä ei tietenkään näy näissä projisoinneissa, missä ei huomioida vaikutuksia valtion kassaan. Tämä oli minun kritiikkini.

Selvyyden vuoksi, minä en siis ole hylkäämässä "BKT-ajattelua" kokonaan. Toivoisin vain siihen rinnalle yhdistettävän myös "vaikutukset julkistalouteen" -ajattelun. Tällä ei ole siis merkantilismin kanssa mitään tekemistä.

Ajattelen taloutta suhteellisten hintojen kautta. Mikäli meillä on palkat kohdillaan suhteessa tuottavuuteen, meillä on korkea työllisyys ja tällöin olemme kilpailukykyisiä. Kotimainen tuotanto korvaa tuontia ja vienti vetää verrattuna tilanteeseen, jossa olisimme kilpailukyvyttömiä. Vaihtotase ei ole myöskään alijäämäinen.

En näe, että meidän pitäisi erikseen panostaa vientiin tai kotimarkkinoihin, vaan pitää yleisesti huolta kilpailukyvyttämme. Tämän jälkeen asiat hoituvat itsestään.

Silloin, kun on ongelma kilpailukyvyssä ja ulkoista devalvaatiota ei voida tehdä, niin jäljelle ei jää vain sisäinen devalvaatio. Devalvoiminen ei tietenkään ole mukavaa puuhaa, minkä takia tilannetta ei pitäisi päästää siihen, että niin joudutaan tekemään.

Suomessa tuli kuitenkin jo aikoinaan tutuksi ”devalvaatiosykli”, eli tietyin väliajoin toistuvat devalvaatiot. Tämän valossa ei ole ihme, että taas ollaan siinä pisteessä, että sitä tarvitaan. Syklistä ei ole mahdollisesti vielääkään päästy pois.

Olet oikeassa, että sisäisellä devalvoinnilla on _lyhyellä ajalla_ ”näivettävä” vaikutus kulutukseen. Palkat laskevat, jolloin ihmiset supistavat myös ostojaan, mikä laskee puolestaan ”myyjien” tuottoja. Samat mekanismit toimivat myös toiseen suuntaan. Kun palkat ovat liian korkealla suhteessa tuottavuuteen, niin ihmiset kuluttavat enemmän ja ”myyjät” saavat enemmän tuloja kuin on pitkällä aikavälillä kestävä.

Juuri näiden mekanismien takia devalvoimistarve huomataan usein liian myöhään. Talous näyttää verraten pitkään hyvältä, vaikka kilpailukyky on rapautunut jo jonkin aikaa. Epätasapaino ei voi jatkua kuitenkaan loputtomiin. Tässä vaiheessa pitäisi tehdä kilpailukykyä parantavia toimenpiteitä, mutta niitä ei ymmärretä/haluta tehdä.

Talouden nousua voi jatkaa velkakulutuksella jonkin aikaa, mutta ennen pitkää siitä seuraa julkistalouden ongelma. Mitä aiemmin korjausliike tehdään, sitä vähemmän tuskaista se on. Mitä pidempään tarjoaa velkalääkettä hetkelliseksi kivunlievittäjäksi, sitä ikävämpi korjausliike on myöhemmin edessä.

—

Puhumme ilmeisesti edelleen eri asioista, kun puhumme investoinneista. Myös sosiaaliset investoinnit ovat nimittäin investointeja. Puhun jatkossa vaikka julkisesta rahankäytöstä investointien sijaan, jos se vähentäisi väärinkäsityksiä.

Koetin aiemmin hahmottaa sitä, että julkisella taholla tulisi olla myös jonkinlainen arvio/laskelma siitä, mitä vaikutuksia sen rahankäytöllä on, vaikka tavoitteet rahankäytölle ovatkin erilaiset kuin esimerkiksi yrityksellä tai yksityisellä ihmisellä.

Jos kyseessä on makrotason toimenpide, niin laskelmat ovat makrotasoa, eli en puhu pelkästään mikrotason laskelmista. En myöskään näe taloutta pelkästään tuotannon kautta, kuten toivottavasti edeltä kävi jo ilmi.

En ole myöskään missään nimessä keskusjohtoisen suunnitelmatalouden kannalla. Päinvastoin, luottaisin Suomessa nykyistä selvästi enemmän markkinoihin. Sitähän esimerkiksi yritystukien leikkaaminenkin on, jota jo aiemmin ilmoitin kannattavani.

On jossain määrin ristiriitaista sanoa, että ei usko valtion kykyyn tehdä investointilaskelmia, heti perään todeta, että sen pitäisi kuitenkin tehdä sosiaalisia investointeja ja sen jälkeen vielä kritisoida verojen laskua. Verojen laskuhan tarkoittaa, että julkinen valta käyttää vähemmän resursseja ja enemmän jää ihmisten oman harkinnan varaan.

Verojen laskeminen on muuten myös keino elvyttää taloutta, joten mikäli kannatat elvytystä ja et luota julkisen sektorin

laskentakykyyn rahojen käytössä, niin verojen lasku lienee se looginen valinta tämän blogi-tekstin perusteella Suomen parhaaksi linjaksi.

Tämä auttaisi myös huoleesi ihmisten ostovoimasta. Toisaalta taas Suomen pitää pystyä tuottamaan tarpeeksi hyviä tuotteita tarpeeksi halvalla, jotta niitä halutaan ostaa, eikä parantunut ostovoima valu ulkomaille.

Tämän pointin nostit myös itse esille, kun totesit, että veronalennuksien tuomaa lisärahaa ei pakosti käytetä suomalaisiin tuotteisiin tai investointeihin Suomessa. Nostit pointin esiin vain rikkaiden kohdalla, mutta samalla tavalla se pätee kaikkiin. Tässä onkin yksi syy, minkä takia elvytys ei mielestäni pelasta meitä, vaan kyse on enemmänkin kilpailukyvyn kuntoon saattamisesta.

—

Työttömyydestä en tietenkään syytä työttömiä, vaan nykyistä Suomen järjestelmää ja rakenteita. Kuten kannustinloukkujen yhteydessä koetin sanoa, ihmisten ei ole rationaalista ottaa työtä vastaan, jos se pienentää heidän käytettävissä olevia tulojaan. En tietenkään syytä heitä siitä. He toimivat järkevästi itsensä kannalta. Jokainen saa toki myös odottaa pari kuukautta, jos uskoo saavansa paremman paikan sen jälkeen.

[REPLY](#)



Antti Veilahti

TOUKOKUU 15, 2017 AT 12:52 PM

— Moni työtön haluaisi työtä ihan siksi, että ihmisillä on tarve olla hyödyksi. Ehkä se on joidenkin mielestä irrationaalista.. Mutta kuten olen sanonut, teesille 'kannustinloukkujen' työllisyysvaikutuksista ei ole empiiristä näyttöä.

— Kysynnän tulojousto (ja rakenne) ei ole sama eri tuloryhmissä, joten veronalennusten vaikutus kokonaiskysyntään tai eriarvoisuuteen ei

ole sama kuin tulonsiirtojen. Tämä ei ole yleinen keskustelupalsta, vastailen työni puolesta, joten pyytäisin, ettei suuhuni laitettaisi sanoja ja järkeiltäisi turhaan, mikä olisi loogista minun näkökulmastani.

— Valtion ei pitäisi suhtautua julkiseen kulutukseen kuin yritys. Siksi ei ole väliä, ymmärrämmekö investoinnit samalla tavalla.

Hyvinvointivaltio pyrkii lähtökohtaisesti eriarvoisuuden alentamiseen, ei tuottoihin. Toki investointiajattelunkin näkökulmasta sosiaaliturvasta leikkaaminen on usein järjetöntä. Talouskasvu näyttääkin olevan hyvinvointivaltion positiivinen ulkoisvaikutus historian valossa.

— On myös muita vaihtoehtoja kuin joko sisäinen tai ulkoinen devalvaatio. Esimerkiksi se, että ei tehdä sisäistä devalvaatiota. VM:n laskelmien mukaan mitään yhtäkkistä pakkoa reagoida ei ole. Sisäinen devalvaatio ei edistä innovatiivisuutta ja kasvua mutta asemoi Suomea suhteessa Itä-Eurooppaan ja Aasiaan — jos sitä halutaan. Eikä sisäinen devalvaatio taida olla sen enempää mahdollista kuin ulkoinenkaan, koska palkat eivät ole joustaneet alaspäin hallituksen hyvistä yrityksistä huolimatta. Ne saavat aikaan lähinnä työttömyyttä. Mutta juuri merkantilistinen suhtautuminen kansantalouteen/vientiin/teollisuuteen voi hyvinkin olla devalvaatiokierteen taustalla. Nykyiset 'rakennemuutokset' pyrkivät ennemminkin vahvistamaan vanhaa EK-johtoista elinkeinorakennetta kuin uudistamaan taloutta tukemalla sisämarkkinoita. Suurteollisuuden aika meni jo. Nyt yritetään amputoida loputkin.

[REPLY](#)



Tauno R

TOUKOKUU 17, 2017 AT 2:08 PM

Pahoittelut, jos koet, että olen puhunut sinun suullasi. Onneksi sinulla on kuitenkin hyvä mahdollisuus vastata näihin kommentteihini omassa blogissasi. Toisaalta rohkeasti myös järkeilet hallituksen tarkoitusperiä omassa tekstissäsi.

En muuten edes tiennyt, että tämä blogi oli osa työtäsi. Kuvittelin sen olevan henkilökohtainen teksti, jossa vain käytät yliopiston alustaa. Blogi on kuitenkin erittäin poliittisesti latautunut ja hallitusta herjaavansävytteinen, niin en ajatellut sen olevan tieteellistä yliopiston työtä. Ilmeisesti minä olen siis veronmaksajana pakotettu osallistumaan blogin rahoitukseen, mikä on myös hieman häiritsevää.

—

Veronalennuksiakin on tietenkin monenlaisia. Edelleen pointtini oli, että vaikka kulutus lisääntyisi, niin meillä on ongelma, mikäli se kasvanut kulutus valuu ulkomaille. Näin käy, jos maalla on kilpailukykyongelma.

Devalvaatio tehdään suhteessa johonkin. Palkkoja ei tarvitse laskea nimellisesti. Ne voidaan pitää esimerkiksi muuttumattomina. Jos muiden maiden palkat nousevat, niin reaalisesti Suomi devalvoi. Se ei tee Suomesta Itä-Eurooppaa tai Aasiaa.

Kuten sanoin, mitään ”yhtäkkistä pakkoa” reagoida ei ole. Silti mitä pidempään jatketaan niin, että palkat ovat liian korkealla suhteessa tuottavuuteen, sitä ikävämmiin on tulevaisuudessa toimittava. Suomen Pankki arvioi muutama vuosi sitten kustannuskilpailukykyyn parantamisen tarpeeksi 10-15 %. Kilpailukyky sopimus on korjannut tätä hieman.

<http://www.eurojatalous.fi/fi/2017/artikkelit/kustannuskilpailukyky-paranee-vuosina-20172019/>

Ne, jotka haluavat olla hyödyksi, tekevät varmasti rationaalisesti jo nyt hyväntekeväisyyttä yms. Harvempi (kenties joku kuitenkin) haluaa olla hyödyksi McDonald'sin kassalla, jos käteen jää vähemmän rahaa kuin kotona ollessa.

Kannustinloukkujen purkaminen on ehkä ainoita asioita, mihin Suomessa on poliittista halua läpi kentän. Sen takia esimerkiksi perustuloa esitellään sekä vasemmalla että

oikealla. Yleisesti kannustimista on paljon näyttöä taloustieteissä. Sama logiikka pätee tässäkin.

Investoinneissa et selvästikään ymmärrä tai halua ymmärtää, mitä ajan takaa. Niistä puhuminen ei taida olla enää hedelmällistä. Tuskin oikeastaan minkään muunkaan on, sillä asiat tuntuvat nyt junnaavan hieman paikallaan. Päästän sinut tekemään muita töitä.

[REPLY](#)



Antti Veilahti

TOUKOKUU 24, 2017 AT 8:16 PM

Hienoa, jos kirjoitukseni on koettu myös poliittiseksi, koska se osoittaa, että tutkimustuloksilla – kuten VM:n Kooma-mallin laskelmilla tai väitöskirjani tuloksilla – on poliittista merkitystä ja seurauksia. On mielestäni erinomainen asia, jos tutkittu tieto voi todella vaikuttaa päätöksentekoon tulevaisuudessa.

[REPLY](#)

Vastaa

Your email address will not be published.

Lähetä kommentti

TURUN YLIOPISTON BLOGI

Blogiin kirjoittavat yliopiston johto ja tutkijat. Blogin tavoitteena on luoda keskustelunavauksia yliopistoon ja tutkimukseen liittyvistä ajankohtaisista asioista.



Turun yliopisto
University of Turku